

[Hauch.]

imod en Lov. Men en saadan Folkeafstemning er et vidtløftigt Apparat, som det bliver meget svært for Vælgerne at betjene sig af, selv med de Ændringer, der er indføjjet under Behandlingen i Folketinget. Til Tilhængere af Folkeafstemningen, der jo findes inden for alle Partier, ogsaa inden for mit Parti, vil jeg sige, at dette Princip utvivlsomt vil bringe Skuffelser. Folkeafstemningen kan have sin Berettigelse, naar der er Tale om en Grundlovsændring, og jeg skal ikke lægge Skjul paa, at jeg netop i den foreliggende Sag har en ikke ringe Tillid til Befolkningens sunde Omdømme. Selv om jeg ikke kan have Ønske om at gaa saa vidt, som man er gaaet i U. S. A., hvor Initiativet til Grundlovsændringer i visse Tilfælde skal tages igennem Folkeafstemning, tør jeg dog vist uden at blive modsagt fastslaa, at dersom dette havde været Tilfældet her, altsaa at en Grundlovsændring skulde være fremkaldt af en Folkeafstemning, havde vi næppe staaet midt i en Grundlovsforhandling i Øjeblikket. Jeg tror endda, dette er mildt sagt med Hensyn til den Længsel, der betager Befolkningen i denne Sag. Nej, det, der i Øjeblikket beskæftiger de danske Vælgere, er ganske andre og for Vælgernes Ve og Vel langt anderledes betydningsfulde Ting end Ændringer i Landets Grundlov.

Rent personlig er jeg Modstander af Folkeafstemning som et i den almindelige Lovgivning anvendeligt Middel til at bremse Lovgivningen. Det vil efter min Mening fortynde Ansvarret hos Folkerepræsentanterne, naar de ved den endelige Afgørelse af en Sag kan skyde sig ind under, at Vælgerne jo kan forkaste Forslaget, dersom de ikke synes om det. For Vælgernes egen Skyld er det utvivlsomt ogsaa det naturligste og rigtigste, at de delegerer deres Indflydelse til deres Rigsdagsmænd — det var jo dog Meningen med hele Folkerepresentationen; disse Rigsdagsmænd skal saa staa til Ansvar over for Vælgerne for deres Handlinger i Rigsdagsperioden, og dersom Vælgerne ikke længere synes om at være repræsenteret af vedkommende, ikke længere synes om hans Standpunkter, ja, saa maa de finde en anden at stemme paa ved det paagældende Valg. Jeg tror at turde sige, at den Opfattelse af rent personlig Art, som jeg her har givet Udtryk for, har overordentlig mange Tilhængere her i Landet inden for alle politiske Lejre. Men hvad enten man nu er Tilhænger af Princippet Folkeafstemning eller

ikke, staar det mig helt klart, at de Muligheder for Vælgerindflydelse gennem Folkeafstemning, som gives i dette Forslag, er grumme ringe eller praktisk talt lig Nul.

Det er ikke et Etkammerssystem, der indføres. Selv om man fra den ene Side i Trekanten, maaske fra de to Sider, vil hævde, at det i sin praktiske politiske Virkning er et Etkammerssystem, lige saa sikkert er det, at man fra den tredje Side i Trekanten vil hævde, at man har bevaeret et Tokammerssystem. At det skulde være muligt at faa konservativt indstillede Vælgere til at begribe dette, maa jeg nu anse for tvivlsomt. Thi at man berøver Vælgerne Lejlighed til selv, direkte, at øve Indflydelse paa, hvilken Sammensætning de to Kamre faar, vil de nu nok snart finde ud af, naar de kommer til at beskæftige sig med Sagen.

Ved Valget til Rigstingets ene Del, de landslistevalgte, faar de almindelige Vælgere ingen Indflydelse, Landsorganisationerne besørger det hele for dem. Det er i og for sig let og simpelt, men det er ikke noget, der i særlig Grad kan bidrage til, at Vælgernes Interesse for at udpege Folkerepræsentanten bliver vakt, og det var vel egentlig oprindelig Hensigten. Udpegningen af Rigstingets anden Del, som finder Sted efter Folketingsvalget, er ogsaa den almindelige Vælger uvedkommende. Og saa laver man hele dette Postyr i den almindelige Valgrets Navn med Fremhævelse af, at den almindelige Valgret for Alvor skal til at sejre nu, naar dette Forslag er gennemført, jævnfør „Berlingske Tidende“. Jeg kan i og for sig godt forstaa, at Føreren i denne Sag, det konservative Partis Formand i Folketinget, har ønsket, at det hele skulde gaa i en Fart, thi naar konservativt indstillede Vælgere, som er Tilhængere af et effektivt Tokammerssystem, opdager, hvordan de er blevet taget ved Næsen gennem dette Forslag, kan man næppe derfra paaregne nogen begejstret Tilslutning.

Naar saa det hele er etableret og Tingene skal til at arbejde, hvad tror man saa ikke, man kommer ind i af Forvirring, Planløshed og Usikkerhed til Skade for det daglige Arbejde og det sunde besindige Omdømme? I Den Forenede Rigsdag skal de betydningsfulde Sager afgøres ved tre Behandlinger; det kan *de* altsaa nøjes med. De mindre betydningsfulde Sager skal behandles i begge Ting ved flere Behandlinger og eventuelt finde deres endelige Afgørelse i Den Forenede Rigsdag.